

URBIETAKO JUAN ERNANIARRA

Arranoa jaio zan
 Egaan ibiltzeko;
 Eguzkia munduan
 Argi egiteko;
 Euskalduna berriz ¡ai!
 Gudatzeko beti.
 ¡Zenbat odol isuri
 Ez du bazterretan,
 Aitorren Lege zarrak
 Garbi gorde naian!
 Erromaren almenak,
 Tiberri galdetu
 Nola zuen Lartaunen
 Dardarak garaitu.
 Itsas naasiak baldin
 Izketan baleki,
 Zer ziran euskaldunak
 Luke esango noski,
 Atzerria etortzen
 Zanean kentzera,
 Gaitzikabeko oiturak
 eta izkuntz ederra..!
 Begi onez alkarri
 Eziñ begirarik,
 Bi gizon arkitutzen
 Ziran antziñetik.
 Bata zan Karlos eta

Bestea Franzisko,
 Burrukatzen ziranak
 Alkarrekin maisko.
 Pabiako zelaiak
 Zituzten berezi,
 Erabakitzeko zein
 Ote zan nagusi.
 Zelai ugari aek
 Urruñ egonarren,
 Nola zan perillean
 Dierria arkitzen
 Euskaldun terzioak,
 Beti bezelañe,
Iji ujuka ziran
 Joan ara ere.
 Oetan arkitzen zan
 Galai bat galanta,
 Izendatutzen zana
 Juan Urbietak.
 Jatorriz zan umilla,
 Biotzez aundia;
 Alaia arpegiz eta
 Buruz ez makia.
 Leiala ta prestua
 Bere eginbidetan,
 Parekorik etzuen
 Lagun guzietan.

Inork etzuen aren
 Ingurumarian
 Bildurrikan sentitzen
 Etsaien aurrian;
 Zeren oju egiñaz
 ¡Aurrera mutillak!
 Porrokatzen zituen
 Lerro sendoenak.
 Malla, zinta, burnisar...
 Sariakgatikan,
 Etzuen burrukatzen
 Sekula, baizikan,
 Goralchatzeagatik
 Bere dierria,
 Batezere, maitatzen
 Zuen sorterria.
 Ikus zituenean
 Errege prantzesak
 Aldamenean illik
 Lagunik onenak;
 Batalloi ugarriak
 Sakabanatuak,
 Lajatuaz banderak
 Oso zatituak;
 Buruzagiak preso,
 Mutillak itsuri,
 Egin gabetanikan
 Kasorik iñori;
 Aunditua etsaia
 Garailari non nai,
Irrintzi eta algarak
Egiñaz ¡ja ja jai!
 Eritua zaldia,
 Bridak urraturik,
 Nora zijoan ere
 Etzekielarik;
 Konsuelorik eziñ
 Billaturik iñon,

Gibel gibeleraño
 Esproiak sar zion;
 Eta eriotzaren
 Billa egaa zuen,
 Esanaz bere baitan:
 «Illaz ill gaitezen.»
 Begi zorrotzarekin
 Zegoen begira
 Galai ernaniarra,
 Alde danetara.
 Irudi galanteko
 Zaldun bat aurrean,
 Agertu zitzakion
 Aiñ ustekabean,
 Non alcharik istoka
 Bere bereala,
 Esan zion:—gelditu
 Bedi, nor nai dala.—
 —Ill nazak, ill, ojuka
 Mintza zitzakion;
 Ez dezakeat gaurtik
 Onik izan iñon.—
 —¡O Errege azkarra!
 Ez det nik illko, ez;
 Siñis beza, esaten
 Diodala ziñez.
 Lotsa aundia izango
 Litzake neretzat
 Baldiñ illko banuke
 Gizon garaitu bat.
 Ez ninduke artuko
 Amachok echean,
 Billaukeri bat egin
 Dedala aditzean,
 Nere jaioterri chit
 Leial ta prestuak,
 Botatuko lituzke
 Nere gaiñ birauak:

Eta nere animak,
 Kezkaz beterikan,
 Ez luke arkituko
 Inñon pakerikan.
 Egin bezait ainbeste,
 Bekar ezpat' ori;
 Ez bezaiola izan
 Bildurrik ezeri,
 Zeren inñork izango
 Balu ausartarik,
 Egiteko gaitzika
 Edo charkeririk,
 Nere biziarekin
 Diot eranzuten,
 Kenduko niokela
 Gogoa bertanchen.—
 Gelditurik Juanen
 Mendean Errege,
 Begirun aundirekin,
 Naigaberik bage,
 Agientariengana
 Zuen presentatu;
 Ziolarik:—Jaun azkar
 Au det preso artu.—
 Eranzun zion onek
 Abian Juani,
 Galai gazte aiñ alai
 Eta pizkorrari:
 —Milla esker dizkiat
 Ematen benetan;
 ¿Nai dek zerbait irichi
 Orain nigandikan?—
 —Jauna, libra dezala
 Nere kapitana,

Ugo Monkadakoa,
 Izena duena.—
 —Eta ¿ez didak beste
 Zerbait eskatutzen?—
 —Ez, Jauna, ez det beste
 Premirik sentitzen.—
 Ordutikan Franzisko
 Lendabizikoak
 Zituen maite gure
 Ibar ta Fuegoak;
 Eta gure aitonak
 Esanik dakigu,
 Etzuela sekula
 Eginde au aztu.
 Karlos Enperadorak
 Zuenean jakiñ
 Nola Juanek zuen
 Bizarri au egiñ;
 Izan zezan jornada
 Onen oroipena
 Eskutarma bat zion
 Eman; eta ona:
 Irudi du «errio
 Baten urbillean
 Zelai zabal berde bat,
 Era ederrean;
 Zaldi erdi zuri bat,
 Zeñaren pechuan
 Lislora koroiakin,
 Egoki daguan;
 Bridak lurrean, eta,
 Besoa armatua,
 Duelarik eskuan
 Istoka alchatua.»